

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи
Доктор'я МАЛЬЧИКОВА

« 18 вересня » 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.10 Прикладна лінгвістика
Освітня програма Філологія (прикладна лінгвістика)
Курс 4
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Форма навчання денна

Програму розроблено:

Кіщенко Ю.В., к. пед. н., доценткою кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова

Програму розроблено на основі освітньої програми «Філологія (прикладна лінгвістика)», затвердженої 25.06.2020 р. Вченою радою Херсонського державного університету.

Деканеса факультету _____

Ірина ГОШТАНАР

Затверджено на засіданні кафедри
англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова
Протокол № 2 від «04» вересня 2023 р.

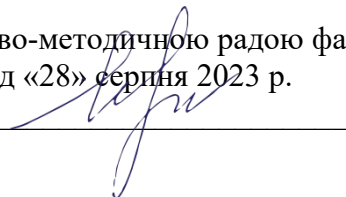

Завідувачка кафедри

Юлія КІЩЕНКО

Схвалено науково-методичною радою факультету
Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.

Голова ради _____

Ірина ГАЙДАЄНКО

Керівниця навчального відділу _____

Яценко В.Ф.

1. ВСТУП

Підготовка у вищій школі повинна дати ґрунтовні знання, закласти основи самовдосконалення майбутнього фахівця. Специфіка навчання вимагає продуманої організації самостійної роботи, яка б забезпечувала успішне оволодіння не тільки теоретичним матеріалом, але й навичками дослідницької роботи, творчої діяльності. Тому особливого значення набуває такий аспект навчальної роботи здобувачів вищої освіти, як підготовка до державної атестації.

В Україні наукова діяльність регламентується Законом України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (№ 848-VIII від 26.11.2015), який є основою цілеспрямованої політики забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб.

У Законі України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014) передбачено, що наукова і науково-технічна діяльність у ЗВО є невід'ємною складовою освітньої діяльності й здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти.

Виробнича (підготовка до державної атестації) практика здобувачів вищої освіти денної форми навчання за освітньо-професійною програмою «Філологія (прикладна лінгвістика)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізація 035.10 Прикладна лінгвістика проводиться у 8 семестрі і є завершальним етапом практичної підготовки здобувачів та важливою частиною підготовки до їхньої державної атестації.

Завдання практики, як правило, пов'язуються з основними напрямками науково-дослідної роботи кафедри та покликані допомогти студентам у підготовці до державної атестації з модулів Актуальні питання прикладної лінгвістики та Практичні аспекти англійської мови.

Тривалість проведення практики – 2 тижні (01.02.2023–14.02.2023).

Базою для проходження переддипломної практики є кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова.

Керівниками практики призначаються викладачі, які відповідають за організацію та проведення практики. Навчально-методичне забезпечення здійснює кафедра.

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики є підготовка до державної атестації з модулів Актуальні питання прикладної лінгвістики та Практичні аспекти англійської мови.

Основними завданнями виробничої практики є:

- 1) удосконалення вмінь і навичок з англійської мови та прикладної лінгвістики;
- 2) розвиток умінь застосовувати одержані знання під час вирішення конкретних наукових завдань;
- 3) формування готовності й здатності студентів до самоосвіти та саморозвитку в майбутній професійній діяльності.

Під час практики в здобувачів вищої освіти формуються, розвиваються, поглиблюються загальні й фахові компетентності.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, працювати автономно та в команді.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т.ч. англійською мовою.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами англійської та державної мов.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї.

ЗК 10. Здатність критично оцінювати й аналізувати власну освітню та професійну діяльність.

ЗК 11. Здатність використовувати цифрові технології та мультимедійні засоби в освітній і професійній діяльності в умовах сучасного інформаційно-комунікаційного освітнього простору.

Фахові компетентності:

ФК 1. Володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень.

ФК 6. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та англійською мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.

ФК 9. Здатність проводити фахово орієнтовані наукові дослідження.

ФК 10. Обізнаність в комунікативних стратегіях англійської мови та здатність імплементувати їх в освітній процес та у міжкультурному контексті.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації за критеріями доцільності та достовірності, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 7. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 9. Знання мовних норм, соціокультурної ситуації розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті.

ПРН 10. Здатність використовувати знання з курсів новітні досягнення у лінгвістиці, аналітичне читання та письмо, лінгвокогнітивні та лінгвосеміотичні особливості дискурсу для розробки власного наукового дослідження англійською мовою.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1. Види робіт під час практики

Мета та завдання практики визначають її зміст. Студенти опрацьовують питання, зазначені в Переліку (див. нижче), самостійно добирають додаткові джерела інформації, готують короткі доповіді, які обговорюються спільно з керівником практики. Окремі результати практики висвітлюються в підготовлених 2-х комп'ютерних презентаціях (1 з актуальних питань прикладної лінгвістики й 1 з практичних аспектів англійської мови) за заданою тематикою, попередньо узгоджені з керівником практики. Таким чином, визначено наступні види робіт для виконання під час практики:

- систематизація та впорядкування результатів вивчення тем до модулів державної атестації, зазначених у Переліку питань для опрацювання;
- створення 2-х презентацій за результатами дослідження;
- тренування вмінь коректного та аргументованого викладення власної думки в умовах спонтанного спілкування з приводу результатів самостійної науково-дослідницької діяльності: захист спостережень, обґрунтування висновків; виконання індивідуального завдання, яке визначає керівник практики.

3.2. Список рекомендованої літератури (навчально-методичні видання)

Основна

1. Гон О.М., Гулик В., Мірам Г., Морозов В., Голованчук Л. Практикум з усного перекладу: Мультимедійний формат. Англоамериканський політичний дискурс: Посібник з перекладу з англійської мови для студентів вищих навчальних закладів (+ компакт-диск). К.: Факт, 2017. 136 с.
2. Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М., Кузьміна К.А. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську) / В.І. Карабан та інш. [навчальний посібник]. – Вінниця, Нова книга, 2015. 208 с.
3. Максимов С.Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови). Теорія та практика усного двостороннього перекладу для студентів факультету перекладачів / С.Є. Максимов / [навчальний посібник. Видання друге, виправлене та доповнене]. – К.: Ленвіт, 2017. 416 с.
4. Нестеренко Н.М. A Course in Interpreting and Translation [Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів] / Н.М. Нестеренко. Вінниця: Нова Книга, 2015. 240 с.
5. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису. [Навчальний посібник]./ [За ред. Л.М. Черноватого і В.І. Карабана] / О.В. Ребрій. Вінниця: Нова Книга, 2016. 152 с.

Допоміжна:

6. Білоус О. М. Практика перекладу / О. М. Білоус, О. І. Білоус. – Кіровоград : РВЦ КДПУ імені Володимира Винниченка. 2015. – 152 с.
7. Возна М.О., Гапонів А.Б., Акулова О.О. Англійська мова для перекладачів і філологів. III курс. Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2017. 496 с.
8. Гороть Є.І., Гончарук С.В., Малімон Л.К. та ін. Англо-український семантико-словотвірний словник. Луцьк : Вежа-Друк, 2014.
9. Гороть Є.І., Василенко О.В., Єфремова Н.В. та ін. Українсько-англійський словник ділової людини. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014.
10. Іваненко С.М. Лінгвостилістична інтерпретація тексту (для факультетів іноземних мов університетів і педагогічних вищих закладів освіти): Підр. / С.М. Іваненко, А.К. Карпусь. – Київ: КДЛУ, 2018. – 176 с.
11. Коваленко Г.М. Lexicology of the English Language / Ганна Миколаївна Коваленко. Київ, 2017. – 256 с.
12. Мирончук Т.А. Збірник вправ з порівняльної граматики англійської та української мов. К.: МАУП, 2015. 128 с.
13. 8. Практика перекладу: навч. посібник для студ. вищ. навч. заклад./ Кучер З. І., Орлова М. О., Редчиць Т. В. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 504 с.
14. Crowther J. Guide to British and American Culture. Oxford University Press, 2016. 600 p.
15. Cotton D., Falvey D., Kent S. Market Leader. Upper Intermediate Business English Course Book. Edinburgh: Longman, 2016. 176 p.
16. English Lexicology: theory and practice : навчально-методичний посібник з лексикології англійської мови / А. А. Марчишина, Т. М. Петрова. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. 63 с.

17. English Vocabulary in use: pre-intermediate and intermediate; Stuart Redman : Cambridge University Press, 2017. 200 p.
18. English Vocabulary in use: upper-intermediate and advanced; Michael McCarthy, Felicity O'Dell: Cambridge University Press, 2014. 200 p.
19. Fisiak J. An Outline History of English. Vol. 1. External History. Poznan, 2014. 58 p.
20. Longman Dictionary of Contemporary English. London : Pearson Education Limited, 2016.
21. Nist J. A Structural History of English. – Oxford, 2015. 89 p.
22. Oxford Advanced Learner's Encyclopedic Dictionary. Oxford University Press, 2015.
23. The Encyclopedia of Language and Linguistics. Oxford; New York: Pergamon Press, 2014. Vol. 1-10.

Інформаційні ресурси:

1. <http://learningenglish.voanews.com/>
2. <https://www.ted.com>
3. <http://www.newyorker.com>

3.3. Методичні рекомендації

Текст презентації з Актуальних питань прикладної лінгвістики виконується українською мовою, з Практичних аспектів англійської мови - англійською; обсяг основного тексту кожної з презентацій - до 10 сторінок друкованого тексту (комп'ютерного набору).

Зміст презентацій здобувача показує рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки. Тема презентацій має бути актуальною й відповідати сучасним вимогам до вивчення тієї чи іншої проблеми, а також відкривати для здобувача можливості самостійного наукового пошуку.

Робота виконується під керівництвом кваліфікованого викладача (доктор, кандидат наук), який консультує здобувача, допомагає скласти план роботи, орієнтує його в наукових концепціях, напрямках та методиці дослідження.

Виконана робота вважається актуальною за таких умов:

- запропонована тема є недостатньо дослідженою;
- за темою роботи існують дискусійні публікації науковців.

Тематика презентацій

Тематика презентацій розробляється кафедрою та уточнюється у процесі індивідуальної роботи зі здобувачами.

Обираючи тему, здобувач керується певними науковими інтересами чи опирається на набутий практичний досвід.

Вибір конкретної теми визначається її актуальністю і практичним значенням. При цьому враховується наявність власних науково-методичних і методичних наробок, за необхідності – можливість опрацювання експериментального матеріалу, перспективу професійної орієнтації. Тематика презентації повинна бути безпосередньо пов'язана з вирішенням типових завдань професійної діяльності.

Тема дослідження має бути достатньо інформативною. Ще під час її визначення здобувачеві необхідно врахувати, що в ній має бути відображений об'єкт і предмет дослідження.

Здобувач має право запропонувати на розгляд кафедри власну тему.

Структура презентацій

Презентація повинна містити:

- обґрунтування актуальності обраної теми;
- чітко визначені предмет і об'єкт дослідження;

- мету та завдання дослідження;
- короткий науково-аналітичний огляд джерел про виникнення й сучасний стан досліджуваної проблеми;
- критичний аналіз монографічних і періодичних наукових видань з теми дослідження;
- ключову інформацію в зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації тощо);
- самостійні дослідження, виконані із залученням сучасних інформаційних технологій, висновки.

Виконання завдання передбачає:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з фаху та застосування їх при вирішенні конкретних наукових завдань;
- вміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їх вирішення;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження;
- розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її обробки із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем;
- визначення рівня підготовки здобувача до самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння захищати свою роботу.

Загальними вимогами до викладу матеріалу презентації є чіткість побудови, логічна послідовність, переконлива аргументація, точність у визначеннях, конкретність у викладенні результатів, обґрунтування висновків та рекомендацій.

Перелік тем для створення презентацій:

Актуальні питання прикладної лінгвістики

1. Мовна картина світу.
2. Фонові знання та їх мовні репрезентанти.
3. Реалії в мові та культурі.
4. Відбір, переклад та коментування реалій.
5. Географічні реалії.
6. Етнографічні реалії.
7. Суспільно-політичні реалії.
8. Реалії системи освіти, релігії та культури.
9. Ономастичні реалії.
10. Визначення поняття «теорія перекладу», її завдання та методи дослідження.
11. Основні види міжмовного посередництва.
12. Типи та види перекладу.
13. Еквівалентність та адекватність перекладу.
14. Переклад як посередник у міжкультурній комунікації.
15. Жанрові засади теорії перекладу.
16. Прагматичні аспекти перекладу.
17. Техніка перекладу.
18. Переклад термінів.
19. Особливості науково-технічного перекладу.

Практичні аспекти англійської мови

1. Політичний устрій Великої Британії. Основні політичні партії.
2. Улюблений музичний жанр. Відомі композитори/виконавці в цьому жанрі.
3. Засоби масової інформації в Україні, Великій Британії та США.
4. Основні політичні сили в Україні.
5. Улюблений напрям у мистецтві.

6. Правопорушення та покарання.
7. Виборча система в США, головні політичні партії.
8. Телебачення України.
9. Здорове харчування. Культура харчування у США, Великій Британії та Україні.
10. Переваги й недоліки покупок традиційним шляхом і через комп'ютерну мережу/за каталогом.
11. Декларація прав людини.
12. Ситуація на ринку праці в Україні. Перелік необхідних умов для отримання хорошої роботи. Персональні якості, що є запорукою успіху.
13. Рідне місто. Порівняльний аналіз життя в столиці та інших містах України (переваги та недоліки).
14. Проблеми великих міст (транспорт, довкілля, злочинність, міграція тощо). Заходи, необхідні для вирішення цих проблем. Перспективи розвитку мегаполісів у світі.
15. Основні кліматичні зони. Зміни клімату, які відбуваються останнім часом та їх наслідки.
16. Улюблена погоди та погода, яку ви не любите.
17. Відображення характеру, поведінки, настрою людини через одяг. Критерії, якими ви керуєтеся при виборі одягу.
18. Переваги та недоліки утримання домашніх улюбленців, ставлення до них в Україні та Великій Британії.
19. Проблеми диких тварин та шляхи їх вирішення. Аргументи за та проти утримання диких тварин у зоопарках.
20. Характеристика Великої Британії з географічної та політичної точки зору.
21. Сполучені Штати Америки як федеративна держава. Світова політика країни.
22. Запорука успіху кіноіндустрії в світі. Минуле кінематографу та його перспективи на майбутнє.
23. Місце театру в житті сучасної людини. Найбільш популярні види театрального мистецтва.
24. Авіаподорож як необхідна складова життя сучасної людини. Недоліки та переваги авіаперельотів.
25. Рівень медичного обслуговування в Україні та в світі. Хвороби, які є найбільш загрозливими для життя людини в сучасному світі та можливості їх лікування. Переваги та недоліки альтернативної та академічної медицини.
26. Парниковий ефект та його причини та можливі наслідки.
27. Видатні політичні фігури Великої Британії, США та України.
28. Політична система США. Структура Конгресу США та принципи його функціонування.
29. Головні учасники судового процесу.
30. Стихійні лиха як наслідок діяльності людини.

4. ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль діяльності здобувачів під час виробничої (підготовки до державної атестації) практики складається з поточного і підсумкового.

Поточний контроль здійснюється протягом практики керівником та кафедрою.

Підсумковий контроль здійснюється на засіданні кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова в формі звітів-презентацій досліджених і вивчених питань до Державної атестації.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

На завершення виробничої (підготовки до державної атестації) практики студент повинен здати керівникові звіт, який складається з 2 самостійно розроблених комп'ютерних презентацій, визначених керівником і зазначених у списку питань для опрацювання з Актуальних питань прикладної лінгвістики та Практичних аспектів англійської мови. Під час презентування результатів вивчення питань здобувач має представити:

- науково-аналітичний огляд джерел щодо виникнення й сучасний стан досліджуваної проблеми;
- критичний аналіз монографічних і періодичних наукових видань з питань, що досліджувалися;
- ключову інформацію в зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації тощо);
- самостійні дослідження, виконані із залученням сучасних інформаційних технологій, висновки;
- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з фаху;
- вміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їх вирішення;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження;
- розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її обробки із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем;
- визначення рівня підготовки студента до самостійного аналізу та викладу матеріалу.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця відповідності балів та критеріїв оцінювання презентацій здобувачів

Підготовка та захист 2-х презентацій	90 (45+45)	45 балів – правильно оформлена презентація, обсяг і структура відповідають вимогам, слайди в достатній кількості, не містять друкарських помилок, текст не перевантажує зображення. Висновки є обґрунтованими, наведено достатню кількість прикладів, дано вичерпні відповіді на запитання. 35 балів – правильно оформлена презентація, обсяг і структура відповідають вимогам, слайди не містять друкарських помилок, однак мають місце окремі недоліки в оформленні. Висновки є обґрунтованими, наведено достатню кількість прикладів, надано окремі неточні відповіді на запитання. 25 балів – перевантаженість тексту на слайдах недотримання вимог щодо обсягу презентації; висновкам бракує обґрунтованості, наведено недостатню кількість прикладів, дано відповіді не на всі запитання. 15 балів – численні випадки недотримання вимог щодо оформлення презентації, обсяг та/або структура роботи не відповідають вимогам. Автор презентації не орієнтується в матеріалах дослідження, відчуває суттєві труднощі під час відповідей на запитання. 10 балів – несвоєчасність надання на перевірку, оформлення не
--------------------------------------	-----------------------	--

		відповідає вимогам.
Індивідуальне завдання	10	10 балів – завдання повністю виконано згідно з рекомендаціями керівника практики. 5 балів – завдання виконано частково 0 балів – завдання не виконано

Підсумкова оцінка:

Сума балів за всі види роботи	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно